

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Insertni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2493.

Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.

Racuni pri pošti ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za uvozništvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica šte. 1,
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi
po tarifu.

Ognjišče nemira

Ob novem letu je slišal svet iz ust prominentnih predstavnikov narodov in držav mnogo optimističnih in pred vsem podčrtano miroljubnih izjav. Tudi tam, kjer vidi nezaupljiva javnost nevarnost novih katastrofalnih konfliktov in pripravljanja, ki za miroljubni svet ne obetajo nič dobrega, se skušajo bojeviti načrti, če in v kolikor obstojijo, skriti pod plaščem najboljših namenov za iskreno pozitivno sodelovanje in prijateljsko medsebojno solidarnost.

Izjemo dela edina mala Madžarska, ki že od prejšnjega leta ne taji, da je njen glavni namen, spremeniti obstoječe stanje, če treba, tudi s silo. Kakor vsa Evropa, ve tudi Madžarska, da je enostranska teritorialna revizija neizbežna vojna, vendar je svojo revizijsko kampanjo poostrižila baš v trenutku, ko ostale države iščejo izhoda iz ženevske krize in novih formul za ohranitev mirovnih institucij.

Madžarski notranji državni ustroj je v bistvu še danes tak, kakor je bil pred sto leti. Na zunaj se je Madžarska od leta 1848, nekako modernizirala, uvedla parlamentarne oblike in se rada ponaša s tisoletno ustavnostjo. Še danes madžarski propagatorji radi naglašajo, da je njihova država najbolj demokratska v Evropi. V resnici pa je vladala na Madžarskem nekdanja in vlada še danes plemiška oligarhija in vsa državna politika je bila prirojena interesom aristokratskih latifundistov. Še danes je na Madžarskem ogromna večina zemlje v rokah nekaj tisočev ljudi, mali kmetje in poljski delavci so še danes gmotno in socialno komaj v boljšem položaju od nekdanjih tlačanov.

S tega fevdalno-veleagrarnega vidika motrijo vladajoči aristokrati tudi trianonsko določitev mej. Njih latifundije segajo preko teh mej, sto tisoči, milijoni njihovih hektarov ležijo na Slovaškem, v Transilvaniji, v Banatu, Bački, Baranji, v Prekmurju — torej je to madžarska zemlja. Kake narodnosti sta kmeti in delavci v teh krajih, jih ne briga, kajti ta sloja za nje ne štejeta, kakor tudi nič ne štejeta domači kmeti in delavci. To je stvarna vsebina kliča »Justice for Hungary«. Bela protirevolucija je bila borba za ohranitev fevdalno aristokratskih latifundij, in je tudi gonilna sila madžarske revizionistične politike.

Seveda je revizijska kričavost obenem tudi sredstvo, da se odvrne nepoučeno ljudstvo od skrbi za obstoj in življenje ter se z varljivo propagando priča lažnim in obubožanim množicam fata morgana boljših časov, ko bo popravljena »krivica, ki jo je tuje nasilje storilo Madžarom in ki je izvor zla in vse bedec. Boda množice je na Madžarskem brez primere. Toda kljub temu troši madžarska vlada milijarde za inozemsko propagando, za militarizacijo in ilegalno oboroževanje.

V inozemski propagandi madžarski oligarhi ne izbirajo sredstev. Spominjamo tu le na pravočasno razkrito afero s ponarejenimi franki, o kateri danes ves svet ve, da so pri nji sodelovali prominentni ljudje iz vladnih ter vojaških krogov. O »neoficielni« revizijski propagandi, o plačanih »kavalerijah«, kakor so razni slovaški renegati in jugoslovanski ubežniki, ni treba posebej govoriti. Tudi ne o kupovanju publicističnega javnega mnenja in o sistematičnem potvarjanju historičnih dejstev v madžarskem tisku.

Treba pa je ugotoviti, da vlada sama dela zunanjo politiko, katere glavni cilj je, preprečiti sporazum med narodi in konsolidacijo mirovnega stanja. Gömböševa vlada in ves madžarski diplomatski zbor sta neprestano na delu. Vzemimo npr. v sosednjih državah, zlasti na Slovaškem, izvirajoča iz Pešte, so še danes nekaj vsakdanjega. Današnja Madžarska nima interesov na Balkanu, ne more jih imeti niti po svojem geografskem položaju, niti na kak drugi podlagi. Komaj pa se je začela na evropskem vzhodu aktivna mirovna politika in komaj je po sinajski konferenci povzela Mala antanta srečno iniciativo za medsebojno zblizanje in konsolidacijo Balkana, ni imel Gömböš nič nujnejšega, kakor potovati v Sofijo in Ankaru, da poskuša mirovnemu prizadevanju navaliti kamenja na pot in podžgati nezaupanje, ki se v balkanskih narodih umika hrepenenju po sporazumnem plodonosnem delu. Gömböševa podunavska politika je preveč znana stvar, da bi bilo treba o njej podrobneje govoriti. Medsebojnega sporazuma ne sme biti, ker bi pokopal revizijske aspiracije in vodil do konca plemiško-fevdalnega režima.

Madžarskih politikov ne motijo neuspehi, niti občutni porazi. Afera s franki se je razvila v evropski škandal, Bethlenova predavateljska kampanja je našla žalosten konec, ko sta jo do kosti razgalila moža, kakor Seton Watson in William Stead. Zadnje dni zavzema vedno večji obseg škandal z udeležbo Madžarov pri aferi Staviskega. Mož, ki je kot zaupnik madžarskega plemstva prejel milijone madžarskega davčnega denarja, je bil razkrinkan kot pustolovec in junak enega največjih finančnih kriminalnih škandalov.

POLOŽAJ V EVROPI V LUČI PAUL-BONCOURJA

Velik govor francoskega ministra o sodobnih zunanje-političnih vprašanjih — Sadovi francoske in nemške zunanje politike

Pariz, 17. jan. d. Zunanji minister Paul Boncour je včeraj popoldne odgovarjal v senatu na razne interpelacije o zunanji politiki, pri čemer je podal daljši eksponé o vseh sodobnih zunanje-političnih vprašanjih. Med drugim je izjavil:

Ne more se reči, da ne bi Francija povzdignila svojega glasu, kadarkoli je bilo potrebno. Glas Francije se seveda ni nikdar mogel primerjati z gotovo hrupno diplomacijo, ki se skuša uveljaviti v svetu, menim pa, da imamo prav, če ostanemo zvesti diskretnim oblikam diplomacije. Hočem obrazložiti uspehe pogajanj, ki smo jih vodili zvesti tem svojim metodam. Ne prikrivamo nobenih težav, ki se pojavljajo pred nami, menim pa, da te težave ne upravičujejo niti nervoznosti niti izgubljanja poguma.

Krivda Nemčije

Predvsem gre za globoko posegajoča zibanja, ki se pretresa Nemčijo in ki so postavila Evropi strahotna vprašanja. Ne dovoljmo si nobenega vmešavanja v notranjo politiko svojih sosedov, čeprav vpliva ta notranja politika po sili razmer tudi na zunanjo; treba pa je priznati, da je teorija narodno-socialistične Nemčije o rasah vzbudila pojmovanje o narodnosti, ki je z našim pojmovanjem v popolnem nasprotju. Narodno-socialistično pojmovanje ima tendenco, da se preko mej in skuša zajeti vse, ki se predstavljajo v hlapotni rasni skupnosti kot enota. Neizogibna posledica tega pojmovanja je bilo vzmernjenje v sosednjih državah. Vorašanje Posarja in Avstrije sta najboljši dokaz za to.

Posaarsko vprašanje

Je zelo kočljivo. V tej zadevi je naša politika lojalna in jasna. Od prvih trenutkov razgovorov z Nemčijo smo vedno izjavljali, da se Francija ne more odločiti plebiscitu v Posarju. Samo prebivalstvo Posarja more odločiti. Celo gospodarske koristi ne morejo ničesar izpremeniti v tem mnenju. Mi bomo ostali še nadalje zvesti zahtevi po plebiscitu. V trenutku gre v prvi vrsti za to, da se zagotovi svoboda in čistost ljudskega glasovanja. Posarje je mednarodno ozemlje, vladna komisija Posarja in njeni uradniki so organi Društva narodov. Francoski zunanji minister more v tej zadevi intervenirati le kot član Društva narodov. V sedanjem trenutku obstajajo vsa naša prizadevanja v tem, da se nihče v Posarju ne bo mogel po plebiscitu preganjati zaradi svojega prejšnjega zadržanja.

Neodvisnost Avstrije

Sila narodno-socialističnega pritiska je naperjena tudi proti Avstriji. Francija je vedno smatrala neodvisnost Avstrije kot ključ evropskega ravnotežja v tem delu kontinenta. To politiko smo zastopali, ko smo dovolili Avstriji finančno pomoč, o kateri bi želel, da bi bila izdatnejša. Neodvisnost Avstrije smo branili tudi na pravnem področju. Skupnost priznanih obstoj še danes. Francija in Italija sta edini, da se mora neodvisnost Avstrije očuvati in spoštovati v vseh okoliščinah. Naša zunanja politika pa se ne omejuje samo na ta bistvena, toda negativna načela. Zato kot ministrski predsednik sem imel priliko glede na avstrijsko vprašanje poudariti, da negativne rešitve ne zadoščajo in da imamo dolžnost v tesnejšem sodelovanju z Italijo započeti delo za gospodarsko obnovo v srednji Evropi.

Za mednarodno sodelovanje

Sprito skrb, ki ji jih je izlival novi razvoj v Nemčiji, smo vedno skušali, da bi se naša zunanja politika razvijala čim bolj konstruktivno. Francoska politika ni nikdar stremela po obkolitvi kake države. Prizadevali si le, da bi čim tesneje združili in ojačali države, ki so odločno za mir in mednarodno sodelovanje. Samo od Nemčije je odvisno, ali se hoče odkrito pridružiti tem prizadevanjem.

Tesna zveza s prijatelji

Nikdar niso bile zveze med Francijo in njenimi zavezniki tesnejše kakor danes. Oni, ki trdijo nasprotno, hočejo po ovinku kritikovati pakt štirih, toda jaz sem trdno prepričan, da je pakt štirih bistveno priporočel k našemu zblizanju z Italijo, ne da bi nas oddaljil od drugih naših prijateljev. V tem smislu se mora smatrati kot dragocen prispevek za evropsko mirovno organizacijo. V nobenih okoliščinah pa se nečemo spuščati v sistem zvez, o katerih vemo le predobro, kam bi dovele, če bi ne bile podrejene obsežnejši mirovni organizaciji Društva narodov.

Razmerje z Italijo

Naši odnosi do Italije so se v zadnjih mesecih in tednih bistveno zboljšali. Tudi

nevarna napetost, ki je dolga leta obstajala med Italijo in Malo antanto, je očividno popustila. Omiljenje te napetosti je bistveni pogoj za konstruktivno obnovo srednje Evrope.

Zblizanje z Rusijo

Kar se tiče naših odnosov do Sovjetske unije, je zadelo francosko-rusko zblizanje v Franciji mnogokrat na predodke: toda narod, ki šteje 165 milijonov ljudi, država, ki tvori geometrično središče svetovne diplomacije in katere industrijska moč se razvija z mrzlično naglico, se ne more ignorirati.

Temelj evropske varnosti tvori slej ko prej locarska pogodba, ki pomeni angleško jamstvo za demilitarizacijo levega Porenja.

Balkanski pakt

Paul Boncour je nadalje poudaril, da bo v kratkem došlo do značilnega zblizanja na Balkanu. Znano je, da je Balkan predstavljal središče mnogih vzmetenij. Po poslednjih poročilih, ki smo jih prejeli se zdi, da je po mnogih izmenjavah misli, vladarskih posetih in sestankih zunanjih ministrov došlo do enotnega naziranja štirih vlad. In sicer Jugoslavije, Rumunije, Grčije in Turčije, ki omogoča zaključitev skupnega sporazuma v najkrajšem času. Moremo upati, da se bo tudi Bolgarska pri-

družila tem sporazumu, ki bo zagotovil teritorialno integralnost vseh držav, ki bodo podpisale to pogodbo.

Po pisanju italijanskega tiska gleda tudi italijanska vlada na načrt balkanskega pakta, čegar določbe o teritorialnem jamstvu bi bile omejene samo na skupne meje držav podpisnic, z večjo naklonjenostjo.

Za Društvo narodov

Na koncu se je bavil Paul Boncour z Društvom narodov, pri čemer se je vneto zavzel za njegova temeljna načela ter organizacijo, ki jo je označil kot neomajno podlago vse evropske zunanje politike. Naša zvestoba do Društva narodov, je poudaril, ni naša najprejšnja odmeva samo pri zaveznikih in prijateljskih državah, temveč skoro pri vseh nevtralnih in malih državah Evrope, ki vztrajajo kakor mi na načelu brezpartijske enakosti vseh držav v Društvu narodov ter svobodne razprave. Toda dobro vemo, da se morajo razprave Društva narodov, ako naj rode uspeh, pripraviti z diplomatskimi razgovori med velesilami. Ko pa se zaključijo pripravljane izmenjave misli, mora Društvo narodov, ki je skupina enakopravnih in solidarnih narodov, dobiti poslednjo besedo. Ako hočemo služiti Društvu narodov, si moramo prizadevati, da se razvija ves njegov mehanizem

Sklepi praške konference

Včeraj je bilo v Pragi zaključeno zasedanje Gospodarskega sveta Male antante — Sodelovanje na vseh gospodarskih področjih

Praga, 17. jan. g. Danes je bilo zaključeno prvo zasedanje gospodarskega sveta Male antante. Konferenca je izdelala in odobrila 16 resolucij, ki se nanašajo na sodelovanje treh držav Male antante na naslednjih poljih: 1. Definitivna ureditev medsebojnih gospodarskih odnosov in njihov razvoj. 2. Sodelovanje gospodarskih ustanov. 3. Sodelovanje v železniškem prometu. 4. pri paroplovbi. 5. v letalstvu. 6. Organiziranje poštne, brzojavne in telefonske zveze. 7. Sodelovanje na polju normaliziranja. 8. Poenotenje trgovinskega čekovnega in meničnega prava. 9. Unificiranje carinskega prava, poenostavljenje carinskih formalitet in unificiranje carinskih postavk. 10. Sodelovanje na statističnem polju in poenotenje statistik. 11. Sodelovanje v poljedelskem pouku in razširjenju poljedelskega napredka. 12. Sodelovanje v tujem prometu in turizmu. 13. Sodelovanje v industriji. 14. Sodelovanje v novčanih bank. 15. Sodelovanje v hranilnicah. 16. Izmenjava blaga.

Zunanji minister dr. Beneš je v zaključnem govoru ugotovil, da vsebujejo sprejete resolucije maksimum, kar se je od konference pričakovalo. Resolucije tvorijo okvir, v katerih se bo dalje razvijalo sodelovanje treh držav, obenem pa bodo podlaga za nadaljnje delo prizadetih ministrstev. Naloga posameznih resorsov bo sedaj, da oživijo rjeto te resolucije. Enaka naloga čaka tudi stalno tahnitvo v gospodarskem svetu in stalno politično tajništvo Male antante. Posameznim resorom držav Male antante so bile dodeljene ogromne naloge, ki bodo za nadaljnji razvoj sodelovanja med državami Male antante največja pomena. Najvažnejše naloge bo treba izpolniti na trgovsko-političnem polju. Treba bo doseči rešitev, ki se bo morala v letu 1935 še pove-

čati. Če se bo dalo letos v primeru z lanskim letom doseči 50 odstotno ali še večje zboljšanje, kakor je mišljeno po tem načrtu, je ta načrt gotovo zelo dragoceno izboljšanje nasproti dosedanjim depresijam.

Trgovinska politika Male antante

Pariz, 17. jan. s. Zastopniku »Agence Economique et Financiere« je izjavil češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš, da bo sistem medsebojnih trgovinskih pogodb, ki se sedaj izdeluje med državami Male antante, prav rad predlagal tudi Madžarski. To bi bilo najboljšo sredstvo, da bi prišla Češkoslovaška v stike z Madžarsko, s katero sedaj nima trgovske pogodbe. Glede pogajanj za trgovinsko pogodbo z Avstrijo ima vtis, da bo končno le prišlo do sporazuma, ker je pot že precej uglasjena. Za Češkoslovaško pa sta pri tem važna dva vidika. Predvsem se zaradi takšne pogodbe ne bo smela povečati brezposelnost na Češkoslovaškem, razen tega pa plačilna bilanca z Avstrijo ne bo smela izkazovati primanjkljaja. Gotovo bi gospodarsko zblizanje Avstrije z ostalimi državami Male antante poenostavilo problem, čeprav bi se Avstrija s temi državami pogajala tudi posamezno. Glede odnosov nasproti Rusiji je izjavil dr. Beneš, da se polagoma bližajo normalizaciji. Sedanja pogajanja Češkoslovaške z Rusijo pa stremijo mnogo bolj za gospodarskimi cilji, ker je politično stran že uredila nenapadna pogodba Male antante z Rusijo.

Potresna katastrofa v Indiji

Mnogo mest je popolnoma porušenih, med razvalinami pa leži na stotine trupel ponesrečencev

London, 17. jan. z. Podrobna poročila iz severnih pokrajin Indije pričajo, da je potres napravil ogromno škodo in zahteval na stotine človeških žrtv, kar se iz prvih vesti ni dalo sklepati. Potres je opustošil cele pokrajine in uničil ves promet, tako da se še nekaj dni ne bodo dale pregledati in oceniti vse njegove posledice.

Najhuje je prizadeta železniška kolonija Jomalpur, kjer je izmed 180 hiš porušenih 150. Tudi železniška postaja je bila tako hudo razdejana, da so morali prekiniti ves promet. Le v tem kraju je bilo ob potresu ubitih 35 ljudi, 48 pa hudo ranjenih.

Velik redev vlada v Patni, kjer je bilo ubitih 80 ljudi, dočim so jih morali preplejati 80 v bolnišnice. V Gaji je bilo ubitih 9 ljudi. Mesto Darjeling je bilo skoro popolnoma porušeno, k sreči pa je bilo ubi-

bi ob njem lahko skuhala svojo juho.

Notranje pomirjenje Madžarske in konsolidacija Srednje Evrope bosta postala mogoča, če izgine današnji režim in če vzame brezpravni madžarski narod ureditev svojega življenja sam v svoje roke. Spoznal bo in deloma že spoznava, da rešitve iz bede in brezpravja ni iskati v revizijskem fantozu, nego v pozitivnem delu in v solidarnosti s sosedji. V tej smeri podpirati res madžarsko ljudsko politiko bi bila važna in hvaležna naloga Evrope. Potem bi res nehala biti Madžarska to, kar je od prejšnjega sem — ognjišče nemira.

in da se uporabljajo vse njegove določbe, zaradi česar se morajo pazljivo proučiti vsi predlogi, ki stremijo po zbolšanju mirovnega postopka. Kar se tiče načel samih, bo stališče Francije ostalo nepopustljivo in nemajno.

O razorožitvi

Francija se tudi nikdar ni odpovedala uporabi čl. 213 versailleske pogodbe (sankcije v primeru zopetne oborožitve razoroženih držav). Izjavil sem samo in zopet ponavljam, da Francija te določbe ne more sama uporabljati. Ta določba se more izvajati samo s pomočjo prijateljskih in garancijskih držav.

Ce se bo razorožitvena konferenca ponesrečila, se bo pričelo mrzlično tekmovalstvo v oboroževanju. Če se bo ponesrečil poizkus organizacije mednarodne varnosti, bo morala misliti Francija le na svojo lastno varnost. Preden pa bo prišlo tako daleč, bo Francija storila vse, kar je v njenih močeh, da omogoči uspeh razorožitvene konference. Ostale države, zlasti one, katerih mnenju pripisuje Nemčija največjo važnost, so že izjavile, da bodo ostale zveste temu naziranju, ki smo ga vedno zagovarjali.

Izjave zunanjega ministra je senat sprejel z velikim odobravanjem. Debata v senatu se je končala z izglasovanjem zaupnice zunanjemu ministru Boncourju.

Paul Boncour na poti v Ženevo

Pariz, 17. jan. g. Zunanji minister Paul Boncour je danes odpotoval v Ženevo, da se udeleži sej sveta Društva narodov. Iz Londona je prispel tudi predsednik razorožitvene konference Henderson, ki se je v Parizu ustavil le za nekaj ur, nato pa nadaljeval svojo pot v Ženevo.

Italija in Rumunija

Pariz, 17. jan. s. Kakor poročajo iz Rima, je vest, da italijansko-rumunska prijateljska pogodba, ki poteka jutri, ne bo podaljšana, izzvala veliko presenečenje in tudi nerazpoloženje, dasi ni pričakovati, da bi se odnosaji med obeh državama poslabšali. Italija je mnenja, da sedanja prijateljska pogodba z Rumunijo, ki jo je treba podaljšati vsaki šest mesecev, že tako nima velikega pomena.

Suvich na Dunaju

Rim, 17. januarja. s. Državni podtajnik v zunanji ministertvu Fulvij Suvich je davil odpotoval v Avstrijo ter prispe jtri ob 8 na Dunaj. Na postaji ga bodo sprejeli zvezni kancelar dr. Dollfus in člani vlade. Nastanil se bo v italijanskem poslaštvu in se bo opoldne prvič esetal z zveznim kancelarjem, nato pa bo obiskal zveznega predsednika. Nadaljnje konference in razni poseti so določeni za petek. V ostalem ni izključeno, da bo Suvich tudi še soboto prebil na Dunaju.

Avstrijski zvezni kancelar dr. Dollfus je izjavil dopisniku rimskega lista »Lavoro Fascista« glede na poset državnemu podtajniku Suvicha na Dunaju o sedanjih razmerah v Avstriji in vladnih načrtih naslednje. Izvedba našega programa temelji na neomajni ohranitvi popolne suverenosti in neodvisnosti naše države. Z vsemeljnim ugotavljanjem, da italijanska vlada, ki ne izpolnjuje zvesto samo obveznosti italijansko-avstrijske pogodbe, temveč nam nudi tudi gospodarsko in politično podporo, pravilno presoja naš položaj. V Rimu so prav ocenili značaj srednjeevropskih vprašanj in so z nami istega mnenja o njihovi dalekosežnosti. Poset Suvicha na Dunaju je nov dokaz istovetnosti teh naziranj, ki bodo brez pretiranja zelo mnogo doprinele k srednjeevropski obnovi.

Dunaj, 17. januarja. d. »Neues Wiener Tagblatt« piše, da bodo pri sestanku itelijanskega državnega podtajnika Suvicha s kancelarjem dr. Dollfussom gospodarske razprave tem boli v ospredju, ker zaseda sedaj v Pragi gospodarski svet Male antante in ker najnovejši češkoslovaški ukrepi glede izvoznih premij ne bodo več ugodno vplivali na avstrijske izvozne in gospodarske razmere. Državnika bosta razpravljala tudi o drugih zadevah. Predvsem na pokaže poset italijanskega državnika na Dunaju vsemu svetu, da odobrava italijanska vladna temeljne smernice avstrijske politike in da uživa Avstrija v Rimu podporo v boju za svoj obstoj in svobodo. Poseben pomen poseta Suvicha na Dunaju obstoja v tem, da se je mudil nekaj tednov prej v Berlinu, kjer je razpravljal z merodajnimi krogi o aktualnih vprašanjih nemške znanje politike, med katere spada tudi avstrijsko-nemško razmerje.

Obnova posaarske vlade

Ženeva, 17. januarja. s. Svet Društva narodov se je dopoldne sestel k tajni seji. Kot glavna točka je bila na dnevnem redu izvolitev posaarske vlade, pri kateri je bilo soglasno zopet izvoljena dosedanja vlada. Posaarska vlada je sestavljena iz naslednjih članov: Knox (Anglija), Aerenrot (Finska), Kossmann (Posarje), Moritz (Francija) in Zoričić (Jugoslavija). Svet Društva narodov je nato z obžalovanjem sprejel na znanje odstop nemškega člana komisije za umstveno sodelovanje doktor Krüssa. Razen tega je sklenil ponovno zasedati dosedanja mesta v odboru za opij in povabiti v ta odbor še Kanado, Perzijo, Švedsko in Turčijo.

V javni seji je svet Društva narodov sprejel več poročil raznih odborov. Z nekaj let obravnavana pritožba železniške družbe Radgona—Ljutomer je bila ponovno izročena odboru strokovnjakov. Za rešitev pritožbe železniške družbe Barč-Pakrac je bilo imenovano posebno razsodišče. Pri obeh pritožbah gre za odškodnino nasledstvenih držav. Prihodnja seja sveta bo v četrtek popoldne.

Nemško rovarjenje v baltičkih državah

Pretekli teden smo v uvodnem članku opozorili na vesti o poskusih, da bi se pod zaščito Rusije in Poljske stvorila zveza baltičkih držav kot jez proti grozečemu nemškemu napadu. Naslednji dopis iz Varšave in polni meri potrjuje naša izvajanja in jasno osvetljuje veliko borbo za tri male baltičke države.

Varšava, 15. januarja.

Po namerni indiskretnosti finskega zunanjega ministrstva je prišlo v javnost rusko-poljsko prizadevanje za sklenitev pogodbe, ki naj bi baltičkim državam zagotovila neodvisnost in nedotakljivost meja. Moskva je takoj pohitela in uradno zavrnila resničnost vesti, v Varšavi pa so le nakratko izjavili, da to vraščanje za sedaj ni tako nujno, da bi ga bilo treba načrtovati. Stvar pa se seveda ni dala utajiti, ker je prišla iz zanesljivega vira in je bila popolnoma v soglasju s sedanjim političnim položajem ob Baltiku. Glavni garancijski sili za baltički pakt bi bili Poljska in Rusija, iz česar se strmeči svet sklepa, da sta si ti dve državi že tako blizu, da se pogajata o sodelovanju obeh armad. Ako bi se bil sklenil omenjeni jamstveni pakt in bi ga bilo treba braniti proti nasprotnikom, bi se poljski in sovjetski vojak borila ramo ob ramo.

Gotovo je zanimivo vprašanje, proti komu je bil naperjen nameravani pakt, oziroma čigave tendence je imel preprečiti. Iz raznih izjav Rosenberga, očeta nemškega političnega koncepta za bližnji vzhod, vemo, da ta koncept ne računa samo na Ukrajino kot nemško kolonizacijsko deželo, marveč tudi na obrobni baltičski pokrajini, ki jih Nemci smatrajo za svojo prastaro domeno in kjer ima nemški življenjski precej zaslonbe v tamošnjih narodnih manjšinah.

V obrobni državah je Nemcev vsega skupaj nekaj nad 100.000; v Estoniji 26.000, v Lotiški 50.000, v Litvi pa 30.000. To gotovo niso znatne številke, ki pa dobijo svoj pomen v tem, da so Nemci teh držav kulturno in civilizatorično višje stoječe mestno prebivalstvo, da dominirajo v obrti in trgovini in da imajo važno moralno in tudi materialno podporo v Nemčiji. Finska v ta krog ne spada, ker je njena nemška manjšina neznatna in nima nikakršnega vpliva na javne zadeve.

Te peščice baltičkih Nemcev so se po prihodu Hitlerja na oblast v Nemčiji začele zavedati svoje veljave in ker imajo ravno v Rosenbergu, ki je sam po rodu baltički Nemec, važnega eksponenta v današnji vladi Nemčije, se nadejajo, da jim bo zopet napočila nekdanja doba nadvlade nad Estonci, Lotiši in Litovci. Estonska vlada je morala Nemcem prva stopiti na prste, ker je njih število sprva celotnega prebivalstva vsakega dovolj močno, da bi lahko izvajali kakšne neredne. Pozaprila je funkcije nemških društev. Pri tem ji je prišlo v pest mnogo dokazov, da so bili estonski Nemci v neposredni zvezi z Berlinom in da so od tod dobivali navodila za svoje dejanje in nehanje. Tudi Lotiški, ki je sicer

ena izmed najliberalnejših držav Evrope, je morala poseči po samobrambenih ukrepih. Začela je s čiščenjem zaplembam nemškega glasila »Rigaische Rundschau«. Prestolnica Riga je bila obenem središče nemške gornje za ves Baltik, lotiški nemški poslanci, na čelu z Umanisom, pa so bili pripadniki kljukastega križa. Njih glavna oporoka sta bili organizaciji »Bauernverband« in »Ognjeni križ«; slednji je bil samo po imenu nekoliko različen od kljukastega križa. Iz Rige, kjer je bila centrala vsega hitlerjevstva v Baltiku, so vodili ves pokret, za posredovalca med Rigo in berlinsko vlado pa je bil estonski baron Mühlén, ki so ga Estonci tudi dejali pod ključ. Litva je kot svoj prvi obrambni ukrep odredila odpust nemških častnikov-instruktorjev iz svoje vojske in čuditi se je pri tem, da so vsa poveljna leta vodili litovsko vojno poročevalsko službo nemški častniki. Njih delovanje je bilo pač v prvi vrsti naperjeno proti Poljski in je postalo v novih okoliščinah brezpredmetno.

Nemci se v svojih pretenzijah po Baltiku omejevale samo na one dele obrežja, ker so nekdo gospodariji nemški vitez- mečnosci, na Finsko pa ne segajo s svojimi zahtevami, smatrajo jo kot svojo prirodno zavezništvo v boju proti slovanskemu vzhodu. Finski nacionalisti so zato zelo dostopni za hitlerjevske namere ter so si popolnoma usvojili hitlerjevsko miselnost in ideologijo. Njih naloga je selati iredentizem v sovjetski Kareliji, kjer je Fincev sorodnega življa skoro cela tretjina. V nasprotju s Finci, ki so protestantje, pa so Kareli pravoslavni in že od 16. veka silno podlegajo mirni in prični rusifikaciji.

Po svojih številnih agentih so Nemci v baltičkih državah raztrosili nazor, da je njihov obstoj odvisen od dobre volje Hitlerjeve in da se lahko odvrže na površju samo, ako prestopijo v nemški tabor ter pomagajo Berlinu v borbi proti Rusiji in Poljski. Rusija in Poljska da jih vpoštevata samo toliko, v kolikor tvorijo te tri republike nekaj varnostni kordon Litve za Poljsko s severa, vse tri s Finsko vred pa za Rusijo od zapada. Berlinski »Der Tag«, baveč se s tem problemom, pa je odkrito zapisal: Fašizem malih baltičkih držav se ne more obdržati brez zunanje podpore. To od Rusije ali Francije ni pričakovati in zato se mora obrniti fašizem samo na Nemčijo.

Nemčiji pa seveda stvar ne more iti od rok, dokler njeni nameram složno nasprotuje Poljska in Rusija. Zato je list »Der Ring«, ki ga izdaja berlinski »Herrnklub«, ponudil Poljakom stvaritev politično in gospodarsko zedinjenje Srednje Evrope pod vodstvom Nemčije. V to zvezo bi šli razen baltičkih republik tudi Poljska in Češkoslovaška in bi tvorila protitež proti Franciji, Angliji in Rusiji. Iz tega nemškega predloga, ki v Varšavi ni našel prav nič razumevanja, se vidi, da je bil nameravani baltički garancijski pakt le odziv na nemška prizadevanja in snubitve. Ne glede na sovraštvo Finske je možnost zaključka take pogodbe še vedno podana, da si načrt morda začasno odloži.

Rooseveltova nova valutna politika

Pogajanja Zedinjenih držav z angleško vlado za preprečenje valutne vojne med obema državama

Washington, 17. januarja. Predsednik Roosevelt je izjavil zastopnikom tiska glede svoje zadnje poslanice kongresu, da upa v končno stabilizacijo dolarja napram funtu sterlingu in franku. Dotlej se bo zavzemal za gotovo trajno devalvacijo dolarja. Njegov namen je omogočiti kupno moč dolarja na povprečni višini, na kateri so bile prevzete obremenitve države.

Rooseveltova poslanica je bila v javnosti ugodno sprejeta. Demokrati ji splošno pritrjujejo, člani republikanske stranke pa so sklicali sejo, da določijo svojo nadaljnjo politiko.

Predsednik Roosevelt je predložil kongresu razne predloge za izvajanje nove valutne politike. Po teh predlogih bodo federalne rezervne banke dobile za svoje zaloge zlata certifikate. V bodoče bo smela nakupovati zlato samo Federalna rezervna banka v New Yorku, dočim je imela doslej to nalogo Reconstruction Finance Corporation, ki bo tudi oddala svoje zaloge zlata v vrednosti 120 milijonov dolarjev. Na drugi strani bo njen kapital povečan za 850 milijonov dolarjev. Njena pravica za podeljevanje dopolnih kreditov se bo podaljšala do 1. januarja 1935. Razširjena bodo tudi pooblastila zakladnega urada za nadzorstvo nad devizno trgovino s posebnimi odredbami predsednika Roosevelta. V bodoče bodo morali tudi zasebni imeti dovoljenje za nakup in prodajo deviz. Pričakovani dobiček pri operacijah z zlatom bo znašal približno dve milijardi dolarjev, ki jih bodo nakazali poravnalnemu fondu za valuto. Reconstruction Finance Corporation je večerj opoldne ustavila nakupe zlata v inozemstvu.

Ameriška vlada si prizadeva, da bi zaključila z Anglijo pogodbo, ki naj bi jo možnosti preprečila izbruh valutne vojne med obema državama. Pri pogajanjih je baje Anglija že pristala na takšno valutno pogodbo, ki naj bi predvidel določeno pariteto med dolarjem in funtom. Čeč funta naj bi se pri tem določil, kakor zatrjujejo, z vrednostjo nekaj nad 5 dolarjev. V tujakih finančnih krogih so mnenja, da bo morda zaradi angleško-ameriškega sodelovanja v valutnem vprašanju slej ali prej prisiljena tudi Francija k opustitvi zlatega standarda.

Washington, 17. jan. & Na podlagi nove valutarne reforme morajo zvezne rezervne banke do prihodnje srede izročiti vse nabrano zlato državi blagajni. Cena zlata je določena na 20,67 dolarja za unco.

New York, 17. jan. & Valutne odredbe washingtonske vlade so naletele tako v tisku kakor v javnosti na zelo povolen odziv. Vendar menijo v finančnih krogih, da bo tečaj dolarja še nekaj dni nestabilen. Vsekakor bo mogoča vlada po izvedbi teh odredb pričeti mednarodna pogajanja za stabilizacijo valute.

Huda zima v Rumuniji

Bukarešta, 17. jan. g. Zaradi novega hudega mraza se je položaj na Donavi bistveno poslabšal. Ledolomilci, ki so pri Galacu in Braili skušali osvoboditi za mrznjene ladje, so morali svoja prizadevanja deloma ustaviti. Na ledu so nastale zaradi tega velike ledne barjere, ki bodo ob južnem vremenu pomenile veliko nevarnost poplav. Jezero Mostiitea je prestopilo bregove in poplavlilo kraljevo posest v Monastireju. Razen tega je v tamošnji okolici ogroženih še več krajev, ki so jih morali izprazniti. Prav tako so pod vodno obremenitvijo pri Giurgiu, najbolj v nevarnosti pa je občina Puceni. Dve ladji bosta še enkrat poskušali podreti ledni zid, da bi morda še v zadnjem trenutku odstranili nevarnost poplav.

Novi letalski nesreči v Franciji

Pariz, 17. jan. & Danes sta se dogodili dve novi letalski nesreči. V bližini mesteca Chateau Rouge sta trčili dve vojaški letali v višini 1100 m. Prvo je padlo na zemljo in se je razbilo. Pilot se je skušal rešiti s padalom, ki pa se ni odprlo, in se je letalec ubil. Drugo letalo je le s težavo pristalo. Druga podobna nesreča se je zgodila pri Bizertiju v Tunisu, kjer sta prav tako trčili dve vojaški letali. Letalec s prvega letala se je rešil s padobranom drugi pa je skočil z letala blizu tal in dobil le manjše poškodbe. Obe letali sta zgoreli.

Spremembe v fašistični stranki na Krasu

Trst, 17. januarja. Pokrajinski tajnik fašistične stranke v Trstu je imenoval 6 novih krajevnih tajnikov fašistične stranke ter v nekaterih krajih tudi nove krajevne direktorije. Te izpremembe v vodstvu krajevnih organizacij fašistične stranke so bile izvršene v Razdrtem, Lokvi, Avberju, Boljuncu, Studnem, Dolini, Tomaju in Sežani.

Poslanec V. Spindler med volilci

Šmarje, 16. januarja. V nedeljo, 7. t. m. je občinska organizacija JNS v Sv. Petru pod Sv. Gorami po prvi maši akicala zborovanje v šolo, kjer se je zbralo okrog 150 občanov obojega spola. Izvršil se je najprej občni zbor občinske organizacije JNS s poročili tajnika in blaginjskega o poslovanju v minulem letu, zlasti povodom občinskih volitev, ter je bil izvoljen nov odbor pod predsedstvom posestnika Franceta Gabrona. Tajništvo je prevzel novi šolski upravitelj g. Anton Ročič.

Po občen zboru je podal dalje poročilo o političnem in gospodarskem položaju, zlasti tudi o delu v Narodni skupščini ter o novih zakonskih predlogih narodni poslanec g. Vekoslav Spindler, čigar izvajanjem so zborovalci ves čas z vidnim zanimanjem sledili ter mu na predlog g. prof. Degena izrekli zahvalo in zaupanje. Sprejeta pa je bila ob enem tudi odločna resolucija glede zemljarine, katero smatrajo kmečki davkoplačevalci v današnjih prilikah za previsoko in zahtevajo njeno znižanje, kakor tudi omiljenje izredno težke davčne prakse. Tudi so zborovalci zahtevali s posebno resolucijo spremembo šolskega zakona, ki zahteva obisk osnovne šole skoro do 16. leta, kar je z ozirom na podeželske prilike neuporabno in tudi ne prinaša nobene pozitivne koristi v pogledu izobrazbe mladine. Zborovanje je končalo v najlepšem soglasju ter je pokazalo veliko pomirjenje duhov v tej veliki občini.

Minulo nedeljo, 14. t. m. je narodni poslanec V. Spindler dopoldne zboroval v šoli na Planini. Ta občina je bila delno še le nedavno priključena njegovemu srezu. Pod vodstvom g. župana in drugih uglednih mož iz nove velike občine Planine se je zbralo tudi tu okrog 150 zborovalcev, ki so istotako z velikim zanimanjem skoro polguro uro poslušali poslančeve poročilo, iznesli tudi razne svoje želje in pritožbe zlasti glede davčne prakse, sprejeli resolucije glede zemljarine in šolskega obiska preko 14. leta enako kakor zborovalci v Sv. Petru, ter izrekli svojemu poslancu zahvalo in zaupanje. — Popoldne se je v šoli v Zatorju zbralo okrog 80 faranov obojega spola in je tudi tam poročal g. narodni poslanec ob velikem zanimanju zborovalcev.

V nedeljo 21. t. m. jutraj po maši bo imel narodni poslanec V. Spindler zborovanje v šoli pri Sv. Križu pri Rogaski Slatini, popoldne ob 3. v šoli v Zetalah, 28. t. m. jutraj po maši v Šmarju pri Jelšah, popoldne v Sv. Vidu.

Odmev z Doberdoba

Trst, 17. jan. & Današnji »Popolo di Trieste« je priobčil med objavami fašistične stranke naslednje disciplinske odredbe: Zvezna disciplinska komisija je izključila mrtvočnega sodnika na Doberdoba Andreja Cergoleta za nedoločen čas od vsakega delovanja v stranki in je predlagala, naj se še strožje kaznuje, ker je skušal vplivati na doberdobskega župnika, da ne bi pridigal v italijanski.

List pristavlja: Vsaka pripomba k tej utemeljeni kazni bi pokvarila jasnost in utemeljenost objavljenih odredb. Dodajmo le naslednje: Cergolet je že od l. 1924. delal v stranki in je torej polnih 9 let pod liktorskim znakom na prsih zavestno skrival svoja antinacionalna in protidržavna čustva. Treba je pripomniti, da si je znal pridobiti najhujše zaupanje fašističnih hierarhov, tako da so ga imenovali celo za mrtvočnega sodnika, kar na deželi ni brezpomembna funkcija. Poleg tega je treba poudariti še eno dejstvo. Na Doberdoba imajo ob nedeljah po dve pridigi. Slovenski pridigi sledi italijanska. Ta je seveda namenjena italijanskim vernikom, ki imajo nedvomno popolno pravico poslušati božjo besedo v svojem lastnem jeziku. Cergolet je torej skušal vplivati na župnika, da bi opustil razlago evangelija v italijanski, čeprav je vedel, da je mnogo vernikov Italijanov. Hotel je pokazati napram njim le svoje sovraštvo in vohbe izraziti svoje nasprotstvo proti vsemu, kar je italijanskega. Kakor vse ljudstvo na Krasu, je tudi doberdobsko prebivalstvo prežeto s prepričanjem, da je njegova bodočnost zagotovljena le v naši državi in pod našim režimom in zaradi tega se razen v izjemnih primerih z zlo voljo odvrča od vsega, kar je separatističnega in kvarnega za njegov mirni razvoj.

Uboj dveh fašistov v Argentini

Buenos Aires, 17. januarja. Tujakšnji »Mattino d'Italia« poroča, da so antifašisti v Avellandju ubili dva fašista, in sicer 33-letnega Leonarda Simonija in 29-letnega Jeronima Pugliesa. Obilisti so uvedle preiskavo, ki pa še ni zaključena.

Uspeh naše pesmi v tujini

Ljubljana, 17. januarja

Pred kratkim je dunajska oddajna postaja Ravag priredila jugoslovanski večer in je oddajala po radiu na dvajset minut prenosa iz Ljubljane, Zagreba in Beograda. Ljubljanski program je izpolnil slovenski vokalni kvintet, ki je pel harmonizirane slovenske narodne pesmi.

O tem jugoslovanskem večeru v dunajskem radiu so avstrijski listi polni hvale prednost pa dajo prenosu iz Ljubljane, za katerega le obžalujejo, da je trajal samo dvajset minut. Graška »Tagesspost« je poročala doslovno: Iz Ljubljane, ki je otvorila program jugoslovanskega večera, smo čuli narodne pesmi ljubljanskega vokalnega kvinteta, najboljša, kar nam je večer nudil. Izenačeni glasovi, dobra izsolanost, medsebojna povezanost, lepa modulacija in nežni piano. Posebnost sta glasova obeh stranskih stebrov, tenorja in basa. Očarljivi lirčni tenor sijajna izsolanost, škrlatno-črno zvrženje, prelestni mezzosopran. Zelimo ga čuti morda kot Lvonela, Postilion ali Hoffmanna. Enakovreden mu je bas, čigar žametni glas je vsakogar prevzel. Ostali trije pevci so povsem izenačeni moči, tako da i bil splošni učinek leno harmonično zaočrten. Zal, le prekalno je minilo dvajset minut ljubljanskega programa.

Tako inozemski list nepristransko sodi našo pesem in naše pevce. Slovenski vokalni kvintet je doma na samostojnih koncertih in drugih prireditvah že večkrat z velikim uspehom nastopil in postal pri koncertnem občinstvu prav priljubljena vokalna glasbena korporacija.

Čitate tedensko revijo »ŽIVLJENJE IN SVET«

Razstava tiska v Beogradu

V proslavo stoletnice »Srbskih Novin« je bila včeraj z velikimi svečanostmi otvorjena razstava našega in tujega tiska

Beograd, 17. jan. & Davi je bila ob sodelovanju zastopnikov jugoslovanskega in inozemskega tiska ter civilne oblasti in kulturnih ustanov otvorjena svečana jubilejna razstava v proslavo 100 letnice »Srbskih Novin«. Za razstavo, ki jo je priredilski odbor uredil v paviljonu Cvete Zuzorić, je vladalo v vseh svojih prebivalstva silno zanimanje. Že okrog 10.30 so se pričele zbirati mnoge ugledne osebnosti v salonu paviljona. Na okusno prirejenih mizah in polih so bili razstavljeni celotni letniki in posamezne številke listov in revij, ki so izhajali in še izhajajo v Jugoslaviji, ki so izhajali v nekdanji Srbiji ter drugih delih naše države. Posebno zanimiva je kolekcija prvih letnikov »Srbskih Novin«.

Nj. Vel. kralja je zastopal pri otvoritvi polkovnik Dušan Stojanović, navzoči so bili predsednik senata dr. Ljubomir Tomašić, predsednik Narodne skupščine dr. Kosta Kumanudi, prosvetni minister dr. Radenko Stanković, zastopnik ministrskega predsednika Teofil Djurović, zastopnik notranjega ministra generalni inspektor Gligorjević, beograjski župan Lazarević, komandant Beograda general Tomić, rektor beograjskega vseučilišča dr. Aleksander Belić, mnogo senatorjev in narodnih poslancev, skoraj vse diplomatski zbor, predstavniki vseh sekcij Jug. nov. združenja, med njimi predsednik ljubljanske sekcije Stanko Virant. Številno so bili zastopniki tudi književniki in sploh kulturni delavci.

Snežni viharji in zameti

Velike vremenske nepravilnosti na progi Zagreb-Beograd in v Liki — Znatne prometne težkobe

Zagreb, 17. januarja. Na bežaniški progi Beograd - Zagreb je v pretekli noči okrog Broda divjala silna nevihta. Porušeni je mnogo brzojavnih in telefonskih drogov. Razdejani je tudi en tir na tej progi in so morali vlaki voziti le po drugem tiru. Največ brzojavnih in telefonskih drogov je porušili na progi od Broda do Andrijeveca, zaradi česar je bil ves žitni promet z Beogradom prekinjen. Za železniški promet so nastale hude nepravilnosti zlasti zato, ker so morali vlaki voziti na slabo na vsaj progi od Vinkovcev do Broda. Vlaki so vozili zelo počasi, da ne bi prišlo do kakšne nesreče.

Tudi v Liki in v Podravini je bil prekinjen telefonski in brzojavni promet. Zlasti je bila poškodovana proga Virovitica - Koprivnica. Prav tako so bili prekinjeni telefonske in brzojavne zveze med Brodom in Sarajevom. Promet je bil prekinjen tudi med Varaždinom, Čakovcem in Zagrebom.

Karlovac, 17. jan. n. Hud snežni vihar je podrl nad polovico telefonskih in brzojavnih drogov okrog Karlovca. Le zveza z Zagrebom je ostala naposkodovalna.

Split, 17. januarja. V pretekli noči je divjal okrog Vrhovine v Liki hud snežni vihar. Železniški promet je bil znatno oviran. Jatrani brzi vlak je prisel v Split po več urah zamude. Tovorni vlak št. 1061 je zašel na liskih progi v take zamete, da so ga morali razdeliti na dva dela in so prvi del z velikim trudom privlekli do Rudopolja, drugega pa nazaj v Vrhovino.

»Delo in eksistenca«

V Ljubljani se je osnovalo društvo »Delo in eksistenca«. Že iz njegovega imena je razviden njegov smoter. Pripravljalni odbor društva je objavil naslednji poziv na vse zainteresirane:

Pravica do dela, do eksistence je osnovna pravica človeka, ki je odvisen od svojega dela. Človeku, ki mu še delo omogoča življenje, ne sme nihče odrehati te pravice. Človek hoče živeti, zato naj dela in naj si gradi eksistenco.

in vendar jih je na tisoče, ki so brez dela — zdravih, delavolnih, sposobnih in upravičenih do življenja — samec ip hraničev družin, ki nimajo dela, nimajo služke, ki životarijo ob javni milosti, hodijo od hiše do hiše, ponižani na položaj beračev. Na tisoče jih je obsojenih na brezdelje, na pomanjkanje, na glad in bedo. Zrell možje, ženske in mladi ljudje, ki so se učili, izobraževali, šolali in so odrasli, sedaj pa čakajo brezumno na eksistenco, ki je ni — in čakajo, da začne samostojno življenje, da si zgradi domače ognjišče, ustvari družino in dom.

Tisočim, ki so izgubili delo, se pridružujejo tisoči iz vrst doraščajoče mladine — armada narašča iz dneva v dan in ljudstvo pada v vedno večjo bedo.

Klic po delu in eksistenci postaja vseboji glasen in splošen. Zahteva po kruhu in služku postaja odločna in problem dela in eksistence postaja vse bolj pereč.

Kier se skuša danes reševati ta problem, se rešuje teoretično brez vidnih uspehov in ni nikogar, ki bi vprašanje dela za brezposelne in vprašanje eksistence za doraščajočo praktično rešil. Kolikor pa se kie rešuje to vprašanje praktično, se rešuje po osebnih vidkih in tako, da odpira na široko vrata protekciji, a ogromno število samim sebi prepuščenih pušča ob strani.

Problem zaposlitve vseh dela voljnih in dela potrebnih ni rešljiv docela in trajno brez odprave primerljivih vzrokov, ki tiče v gospodarstvu, v denarnem sistemu in drugje.

Kljub temu ne posegamo v te probleme, ki jih bo svet reševal še desetletja, nego hočemo delati na odpravi ali vsaj omiljenju posledic primarnih vzrokov, ker le tako je mogoče dejansko in nujno koristiti nezaposlenim, ki jim teoretične razprave ne more nujno nuditi kruha in eksistence, ki je zanje nujno in sleherni dan bolj neodložljivo vprašanje.

Pri tem se bomo borili proti onemu, kar otežkoča, da nezaposleni težje dobe delo in proti vsem, ki so napoti stremljenjem po eksistencah.

Zato se izrekamo proti vsakemu nadurnemu delu, proti deljenemu delu v pisar-

Svečanost je otvoril s daljšim govorom predsednik prireditelne odbora, vseučiliški profesor in član Akademije znanosti v Beogradu, dr. Stanoje Stanojević, razstavo samo pa je otvoril kot zastopnik g. ministrskega predsednika dr. Sršića šef Presbija g. Teofil Djurović, pozdravlja jo sedanji jubilej, ki predstavlja celo stoletje rodoljubnega prizadevanja in plemeniti stremljenji našega novinarstva. Brez zdravega tiska ni zdravega javnega življenja, brez tega pa tudi ni napredka v narodu in državi. Govornik je končno izrazil prepričanje, da bodo sodobni zastopniki jugoslovanskega tiska vredni svojih prednikov in služili idealom blagostanja naroda in državnega napredka z isto vdanostjo in istimi uspehi, kakor njihovi predniki pred sto leti.

Nato so govorili še: književnik Veljko Petrović v imenu prosvetnega ministra, podpredsednik centralne uprave Jug. novinarskega združenja in predsednik beograjske sekcije g. Dobroslov Kuzmić, predsednik zagrebske sekcije g. Slavko Jutriša ter predsednik ljubljanske sekcije g. Stanko Virant.

Ob zaključku se je vseučiliški profesor dr. Stanojević zahvalil vsem navzočim za poset in jih pozval, da si ogledajo razstavo. Slavnostni del otvoritve je bil s tem zaključen in so zbrani povabljeni z velikim zanimanjem pregledali obsežno razstavo. Popoldne si je razstavo ogledalo zelo mnogo občinstva.

nah in uradih, proti neutemeljenim redukcijam, proti prekomernim prejemkom vodilnih, ki naj se porabijo za nove zaposlitve. Smo pa tudi proti pomnoženim eksistencam, t. j. proti opravljanju dveh ali celo več služb, proti zaposlenju onih, ki niso odvisni od svojega dela, proti stalnemu zaposlenju upokoencev in proti vsem sličnim pomnoženim eksistencam, ki zapirajo vrata številnim nezaposlenim in tudi družinskim očetom, ki bi z zaposlitvijo rešili svoje družine bede in pomanjkanja.

Z resno in iskreno voljo je mogoče zaprositi pretežni del nezaposlenih. V to pa je potrebno smotreno delo vseh nezaposlenih ročnih in duševnih delavcev in vseh onih, ki zlo vidijo in ga hočejo odpravljati.

Zato smo osnovali društvo »Delo in eksistenca«, v katero vabimo vse, ki so prizadevi, in pa vse, ki nimajo čut samo v besedah, nego v srcu, da pristopijo in pomagajo odpravljati največje in najtežje zlo današnjega časa.

Pripravljalni odbor društva »Delo in eksistenca«, Ljubljana, Grafika, Masarykova 4.

Tudi Ljubljana dobi velenjsko elektriko

Ljubljana, 17. januarja

Mestna elektrarna je lani pokazala prve zadovoljiv napredek. 1015 novih konzumentov je napeljala tok v 8252 žarnic in 149 motorjev. Mestna elektrarna šteje sedaj 15.190 odjemalcev toka s skupno 134.232 žarnicami in 1541 motorji. Celotno omrežje elektrarne meri 220 km. Elektrarna je lani proizvedla 7.561.105 kilovatnih ur (predlanskim 7.290.148). Maksimalna obtežba je bila v sedanjim zimski decembra: 2833 kilovatov. Za letos so na dnevnem redu temeljite spremembe obrata. Ker je dosežen sporazum med mestno občino ljubljansko in KDE o dobavi toka, bo elektrarna na jesen gotovo pa še pred prihodnjo zimo dobivala tok iz velenjske centrale, odnosno sruhlj iz kaloričnih in hidrocentral KDE. Iz Crnuča do mestne elektrarne bo napeljan močan kabel, ki bo dovajal tok. Stroji bodo počivali kot rezerva.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Nekoliko bolj vedro, toplo, ponoči mraz. — Situacija večerajšnjega dne: Preko vsega kontinenta prodira močan ciklon, ki ga spremljajo ob njegovem južnem robu manjši cikloni, zaradi katerih se je v naših krajih poslabšalo vreme.

Dunajska vremenska napoved za četrtke: Spremenljivo vreme z višjo temperaturo. — V jasnih krajih najprej še mraz ponoči, ponekod morda poredica. Z zapada vdno »ž« je poslabšanje s padavinami in svežimi vetrovi. V gorah ponekod snežni viharji in povečana nevarnost plazov.

Državna razredna loterija

V IV. razredu so bili dne 12. in 13. januarja izžrebani sledeči dobitniki:

Din 1.000 štev.: 124, 5.914, 10.890, 22.713, 22.764, 22.783, 37.001, 37.077, 42.519, 45.749, 45.773, 51.557, 51.563, 51.598, 58.310, 58.382, 58.392, 62.219, 62.239, 62.278, 73.311, 73.357, 73.370, 88.201.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c, 19